

Sak: Endring av konkurranseregel 7.1.3 og 7.1.4 om startberettigelse i NM orientering og NM ski-orientering

Forslag:

Gjeldende regel foreslås tilbakeført til formulering som gjaldt for sesongen 2019.

Begrunnelse:

Under kretsledermøtet den 8. november 2019 ble det gjort et vedtak om endring av konkurranseregel 7.1.3 og 7.1.4 om startberettigelse i henholdsvis NM orientering og NM ski-orientering. Forslaget ble fremlagt etter mangelfullt forarbeid av forbundsstyret i forkant av vedtaket. Det var ikke gjennomført høring med berørte i forkant, Regelutvalget fikk ikke uttale seg, og gjennomførbarhet var ikke drøftet. Kretsledermøtet var derfor ikke tilstrekkelig godt informert om konsekvensene av regelendringen til å kunne foreta en god beslutning.

Bakgrunn:

På Kretsledermøtet den 8. november 2019 la forbundsstyret frem en sak med tittel «Endring av konkurranseregel 7.1.3 om startberettigelse i NM» og et tilsvarende forslag for ski-orientering. Forslaget ble fremmet av forbundsstyret, og gikk ut på å endre konkurranseregel 7.1.3 til følgende tekst fra og med kommende sesong (rød tekst er endring fra tidligere):

«I NM kan norske lag og deltakere som representerer norske klubber, delta. Utenlandske statsborgere må, for å kunne delta i NM eller HL, ha vært bosatt i Norge fra 1.januar og ha vært medlem av klubb tilsluttet NOF minst en måned. **I seniorklassene skal NM-medaljer, diplomer og kongepokaler deles kun ut til norske statsborgere. I NM stafett for senior må et flertall av lagets utøvere være norske statsborgere for at laget skal kunne vinne medalje og diplomer.»**

og tilsvarende for 7.1.4 for ski-orientering. I følge leder for regelutvalget i Norges Orienteringsforbund (NOF), Bernt O. Myrvold, er forslaget «krevende å innføre» med mange uavklarte punkter som krever endringer flere ulike steder i konkurransereglene¹. Det vedtatte forslaget ble ikke behandlet i NOF sitt regelutvalg fordi forslaget ble sendt til regelutvalget for sent, men et tidligere forslag med noen andre formuleringer ble enstemmig nedstemt av regelutvalget. Forbundsstyret informerte ikke om manglende anbefaling fra regelutvalget i sin behandling av saken på kretsledermøtet. Forslaget hadde heller ikke vært ute til høring hos relevante parter i organisasjonen (o-klubber, trenere, landslagstrenerne osv.) og var ikke nevnt på NOF sine websider i forkant av kretsledermøtet.

Forbundsstyret ga følgende bakgrunn og begrunnelse for regelendringen i sakspapirene til kretsledermøtet:

Som sterk o-nasjon med sterke klubber tiltrekker Norge utenlandske utøvere som under sitt opphold representerer norske klubber. Dette skjer i kombinasjon med studier og jobb eller som

¹ Referanse: Uttalelse fra Bernt O. Myrvold i intervju på O-Norge.no den 14/11/2019, «Medaljer og diplom bare til norske statsborgere: Bra for Norsk Orientering?»

en del av utøveres og norske klubbers satsing. Fenomenet får større omfang når Norge skal arrangere store mesterskap, slik som VM i år. Slik våre konkurranseregler nå er utformet, kan potensielt alle NM-medaljer og begge kongepokaler deles ut til utenlandske utøvere. Det meste ekstreme tilfellet var mellomdistansen i 2002, da alle medaljevinnerne i herreklassen var fra andre nasjoner enn Norge. Da kan en stille spørsmål om hva et NM skal være. Forbundsstyret mener at NM i orientering skal kåre Norges beste o-løper. Problemstillingen er fortsatt aktuell, da NM sprint 2019 hadde utenlandske medaljevinnere i både dame- og herreklassen. Med den foreslåtte endringen i konkurransereglene, vil utenlandske utøvere som oppfyller kravene til bosetning og klubbtilhørighet fortsatt kunne delta i den ordinære konkurransen, men altså ikke vinne NM-medaljer, -diplomer eller kongepokal. Utenlandske utøvere som ikke tilfredsstillt kravene til varighet i sin bosetning eller klubbtilhørighet i Norge, vil som tidligere kunne løpe i en egen gjesteklasse, med start i forkant av NM-klassen.

Dette er en mangelfull belysning av problemstillingen, som også inneholder konkrete saksfeil. Begrunnelsen som blir gitt for regelendringen er også uklar og tvetydig:

1. Den eneste konkrete begrunnelsen forbundsstyret gir for regelendringen er at «Forbundsstyret mener at NM i orientering skal kåre Norges beste o-løper». Dette er i seg selv en tvetydig og uklar formulering, siden det ikke går klart frem om det er den beste o-løperen bosatt i Norge eller den beste o-løperen med norsk statsborgerskap. Her er det tydelig at forbundsstyret har tolket dette utsagnet som «den beste o-løperen med norsk statsborgerskap», men uten å detaljere eller begrunne dette. Er det mer riktig at en norsk statsborger som har bodd 5 år i Sverige og kun løper Norske mesterskap i Norge skal kunne kalle seg Norges beste o-løper enn en utenlandsk statsborger som har bodd i Norge i 10-15 år og er fullt integrert i det norske o-miljøet?
2. Det er ikke inkludert noen diskusjon om eventuelle positive eller negative konsekvenser av regelendringen, hverken i forhold til organisatoriske konsekvenser, deltakelse på NM i orientering eller påvirkning på klubbmiljøene.
3. Forbundsstyret har valgt å ikke legge ved statistisk materiale som beskriver den aktuelle problemstillingen.
4. Forbundsstyret fokuserer hovedsakelig på medaljer og kongepokaler, mens regelendringen har like stor innvirkning på utøvere som ønsker å fylle opp den siste plassen på et stafettlag.
5. I sin bakgrunn skriver forbundsstyret at «Fenomenet får større omfang når Norge skal arrangere store mesterskap, slik som VM i år», men dersom man ser spesifikt på VM-årene 1997 (Grimstad), 2010 (Trondheim) og 2019 (Indre Østfold) som forbundsstyret trekker frem som «år der fenomenet får større omfang» gir ikke statistikken grunnlag for en slik konklusjon².

I en behandling av en så viktig sak for Norsk Orientering sin fremtid burde forslaget vært ute til høring i organisasjonen, og følgende punkter burde vært diskutert:

² Referanse: Statistisk materiale publisert på O-Norge.no den 14/11/2019, «Medaljer og diplom bare til norske statsborgere: Bra for Norsk Orientering?»

- Hva er de organisatoriske konsekvensene av regelendringen?
- Hvordan vil regelendringen påvirke deltakelsen under NM i orientering?
- Hvordan vil regelendringen påvirke klubbmiljøene?
- Bygger regelendringen opp under visjonen og det langsiktige målet til Norsk Orientering?

Disse punktene er diskutert kort nedenfor.

Organisatoriske konsekvenser

Regelendringen vil kunne få organisatoriske konsekvenser som ikke er omtalt i forbundsstyret sin begrunnelse. Man har valgt en «hybrid» løsning der utenlandske statsborgere som har bodd i Norge siden 1. januar har lov til å delta i hovedklassene i NM men ikke vinne medalje/diplom, mens utenlandske statsborgere som har flyttet til Norge senere eller er på besøk kan delta på NM i en gjesteklasse. Det innebærer at man for eksempel i den nye NM-øvelsen Knockout-Sprint kan ha en finale med kun utenlandske løpere, slik at det er beste norske løper i semifinalen som blir gullmedalje-vinner, og eventuelt Kongepokal-vinner hvis Kongepokalen blir satt opp her. Generelt vil man også måtte ha to ulike resultatlistor for alle Norgesmesterskap, noe som kompliserer arrangementet og sannsynligvis også fører til økte kostnader for forbundet i forhold til oppgradering av arrangements-portalen Eventor og mer administrasjon og tidsbruk i forhold til premieutdeling og andre administrative aktiviteter. Arrangører må ha en oversikt over hvilke deltagere som er startberettiget, men ikke premieberettiget. Man kan også få situasjoner i «gråsonen» der utenlandske utøvere som ikke teller i NM kan hjelpe norske løpere til gode plasseringer/medaljer; Halden SK med sterke utlendinger kan for eksempel lage et «Halden-tog» med sine internasjonale stjerner bosatt i Norge på en fellesstart i NM natt som hjelper en norsk statsborger til NM gull, uten å bryte NOF sine gjeldende regler.

Deltakelse på NM

Norgesmesterskapene i orientering, som de fleste andre orienteringsløp i Norge, har dessverre slitt med nedgang i deltagelse de siste tiårene. Det er krevende å ta ut statistikk på alle utenlandske statsborgere som har deltatt på NM i orientering uten å gjøre et omfattende arbeid for å sjekke statsborgerskapet til utøverne. Det kan se ut som om antallet generelt varierer fra ned mot 4-5% og opp til 12-13%.

Det er vanskelig å vite nøyaktig hvordan regelendringen vil påvirke deltagelsen på NM, men det er lite som tyder på at deltagelsen vil øke, selv om man kan spekulere i at motivasjonen til norske utøvere til å delta øker fordi medaljesjansene øker når de utenlandske utøverne ikke lenger kan ta medalje/diplom. Spesielt på grunn av stafett-regelen og ringvirkninger av denne er en mer sannsynlig konsekvens at deltagelsen vil minke, både blant utøvere med utenlandsk statsborgerskap og blant norske orienteringsløpere. Det er ikke blant de potensielle medaljevinnerne regelendringen vil ha størst påvirkning (dette er bare et fåtall), men blant utenlandske løpere på lavere nivå. Det anbefales at det gjøres en konkret studie for å få bedre svar på dette spørsmålet.

Klubbmiljøene

På klubbnivå kan regelendringen føre til reduksjon i aktivitet rettet inn mot NM fordi utenlandske utøvere ikke vil være med i forberedelser på samme måte som tidligere, som igjen kan virke negativt på norske deltagere. Stafett-regelen er også her den som kan ha størst ringvirkninger. Igjen anbefales det at

det gjøres en konkret studie for å få bedre svar på dette spørsmålet. Som et eksempel har Varegg en rekke medlemmer med utenlandsk pass som er en viktig del av klubbmiljøet, er viktige bidragsytere i den lokale treningshverdagen i klubben, og har vært avgjørende for at Varegg har kunnet stille lag i stafetter som NM, 10mila og Jukola slik at våre lokale ungdommer kan få oppleve store orienteringsøyeblikk. Vi har medlemmer med tysk, svensk, ukrainsk, engelsk og skotsk pass; flere av disse har bodd i Bergen i mer enn ti år og bidrar i klubben på ulike vis. For Varegg sin del vil regelendringen føre til færre deltakere på NM og dette vil også kunne påvirke treningsfellesskapet frem mot NM.

Visjon og langsiktig mål for Norsk Orientering

Ringvirkningene for Norsk Orientering ved denne regelendringen ser ut til å kunne være betydelige, uten at disse var grundig belyst i sakspapirene og i diskusjonen som ga grunnlaget for beslutningen på kretsledermøtet. Det er også mye som tyder på at den nedadgående trenden i deltagelse på NM vil forsterkes gjennom dette vedtaket, og det er større sjanse for at dette vil få en negativ enn en positiv innvirkning på arbeidet i klubbene. Det er vanskelig å se at dette vedtaket bygger opp under visjonen til Norges Orienteringsforbund («Orienteringsglede for alle»), det langsiktige målet («1% av Norges befolkning er aktive medlemmer i Norsk Orientering») og det kortsiktige målet («Norsk Orientering har 30.000 aktive medlemmer innen utgangen av 2020»).

Jan Kjærner-Semb

Leder Varegg Orientering